

Kuuterselkä

(Kuutselkä)

"Myö ollaa niitä Kuutselä konkii, meil o tääl petäjii ja honkii, tää o Käpykyläks ristitty ja paljo tääl o lustiikii pijetty "

Kylän nimen alkuperä on vain arvailujen varassa. Sen oletetaan liittyneen lähiseuduilla oleviin "selkiin". Mahdollisesti idästä päin laskettuna on kylän harjanne ollut kuudes selkä ja siitä on muokkautunut kylän nimeksi Kuuterselkä. Kuuterselän kylämäki kohosi lähes sata metriä merenpinnan yläpuolelle. Maisemat olivat laajat. Asutus ja pellot olivat ryhmittyneet mäen päälle ja laskeutuville rinteille. Kylään kuului monia järviä ja joka puolella ympäröivät kylää taivaan rannalle ulottuneet metsämaisemat.

Mainittakoon vielä, että Samuli Paulaharju esittää oletuksen Kuuterselkä-nimen kansanomaisesta yhteydestä teoksessaan 'Asuinrakennuksista Uudellakirkolla Viipurinläänissä, v. 1904 / 1906, sivulla 67 seuraavasti: Kiukaan päällystä sanottiin joskus leikillisesti – ja toisinaan vieläkin sanotaan – kuutroseläks. ”Pittää männä kuutroselkää”, sanottiin kun kiukaalle kiipastiin. ”Ottakaa rokoska ja mänkää kuutroselkää!” sanottiin lapsille kun käskettiin heitä uuninpäällystä puhdistamaan. (Kiukaanpäällyys oli muinoin kumpumainen muodoltaan ja kylmillä ilmoilla sitä käytettiin myös makuusijana).

Tässä yhteydessä on lisäksi viittaus: Kuutroselkä eli Kuuterselkä, kylä korkealla mäellä.

Kuuterselän Suuren järven ja Vammeljoen välinen laskuoja kylän luoteisosassa oli nimeltään Kuutr’oja.

Kylän osina tunnettiin Alakylä, järvet, Ollimäki, Tiirikkala ja Törölä. Aikanaan oli kylään perustettu Kansalaisseura, jonka piirissä oli paljon erilaista harrastustoimintaa. Oli myös urheiluseura Kuuterselän Katajaiset sekä vireästi toiminut Kuuterselän Marttayhdistys. Kuuterselän osuuskassa piti vuorostaan huolta kyläläisten taloudellisesta puolesta. Kylä oli vanha ja siellä oli paljon sille ominaisia tapoja. Niinpä esimerkiksi pääsiäisaamuna kylän pojat ja tytötkin kiersivät kylää soittaen omatekoisia torvia. Liittyikö se pääsiäissanoman julistamiseen tai lienee ollut vanha pakanallinen tapa.

Pohjoisessa Kuuterselän kylä rajoittui Liikolan kylään ja raja kulki kylien välisessä metsässä kutakuinkin puolivälissä lännestä itään leikaten Kuuterselän ja Liikolan välisen maantien Rajanotkossa ja jatkuen Suursuota (Onkisuota) pitkin Onkijärven ja Mustalammen puolivälistä itäkoilliseen Kivennavan rajaan. Kyläraja seurasikin sitten Kivennavan kuntarajaa sekä idässä että etelässä. Saavutettuaan Uudensahan kylän raja kääntyi jyrkästi luoteeseen ja kulki miltei viivasuorana halki Merisuon leikaten Mustaanmäkeen menevän maantien Korko-ojan länsipuolitse. Tässä raja teki loivan mutkan, mutta kulki edelleenkin luoteeseen melkein Viipurin-Rajajoen rautatielle saakka, ja kilometrin verran sen suuntaisesti kuljettuaan se kääntyi koilliseen kulkien taas suoraan kunnes tavoitti Kuuterselkä-Liikola-ajan lähellä Myllyojaa.

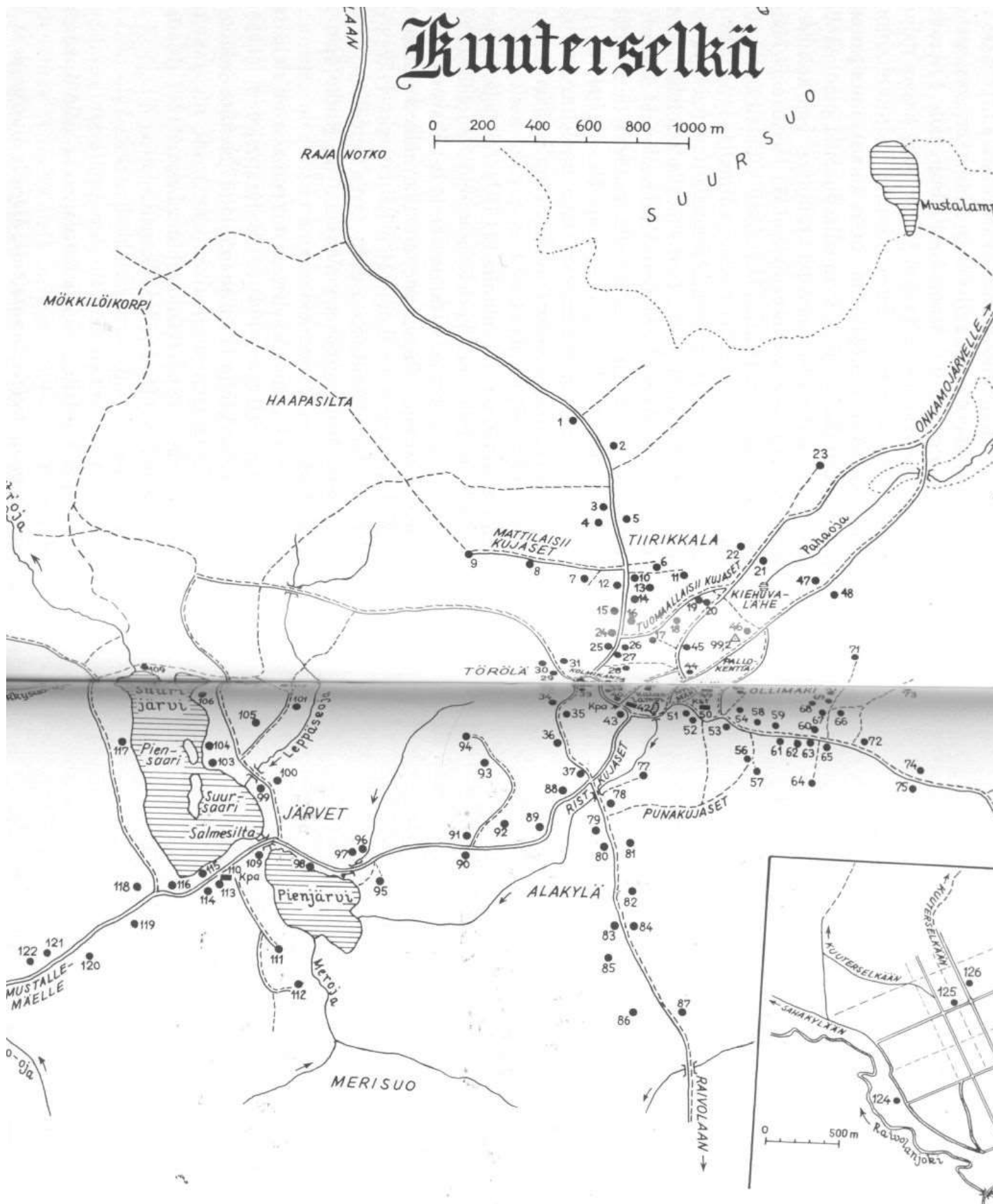
Kylänosa	Nimi	ha	Asukkaita 1870-luvulla
Kuuterselkä 1	Törö		Launiainen,
Kuuterselkä 2	Ollila		Harju, Kokki
Kuuterselkä 3	Kuvi		Vesterinen,
Kuuterselkä 4	Mäki		Määttänen, Hytti
Kuuterselkä 5	Seppälä		Vesterinen, Määttänen
Kuuterselkä 6	Tiirikkala		Harju, Pilikka
Kuuterselkä	torpparit, itselliset		Kokko, Kutilainen, Hämäläinen, Väntti

Kuuterselän asutuksen tarkastelu on luontevaa aloittaa Kanneljärven kirkonkylästä Liikolan kautta tulleen tien varresta. Numerointi on Kanneljärvi II kirjan mukainen

Kuuterselkä

0 200 400 600 800 1000 m

S U U R S U O

- (1) Mikko 1889 ja Anni 1887 Konkarin pieni asumus.
Mikko kuoli ilmapommituksessa 10.6.1944 Kuuterselässä
Siinä oli aikaisempina vuosina asunut Sakari Vesterinen / Lastuska Sakar.
- (2) Kauko 1907-84 / Töröläisii Kauko ja Hilja1907-96 (Vesterinen) **Launiainen**.
Heillä poika Seppo 1933.
- (3) Herman 1889-1975 / Esiläisii Herman ja Iida 1891-1968 (Määttänen) **Launiainen**.
Lapset: Tauno Kalervo 1911-25, Reino 1914-97, Terttu1919-45, Teuvo 1921 ja
Tauno Ilmari 1932.
Tämän talon pystyyn jääneen kivinavetan ympäristössä käytiin raivokkaita taisteluja kesäkuun
puolivälissä 1944.
- (4) Joonas 1892-1969 / Esiläisii Juones ja Hilma 1895-1970 (Reiman) **Launiainen**
Lapset: Sinikka (Penttala) 1921, Maj-Lis (Mustonen) 1922, Heimo Kalevi 1924, Airi
Marjatta (Koli) 1929 ja Raija 1935.
Vastapäätä tien vasemmalla puolella entisen kansanedustajan
- (5) Simson Pilkan talo, jonka nyt omistivat Kustaa Harjun perilliset.
Talon lähellä oli myös vanha pajarakenus. Seuraavana samalla puolella tietä oli
- (6) Joonas 1893-1980 / Seppäläisii Juones ja Hilja 1894-1966 (Vesterinen) **Vesterinen**
Lapset: Eero 1915-40, Veijo 1919 ja Pentti 1921.
Veijon puoliso Martta (o.s. Joroinen) ja heidän vanhin tytär Pirkko 1944. Emännän äiti
Emma Vesterinen asui myös talossa. Tämä oli entinen venäläinen huvila, jota oli kuitenkin
viimeisinä vuosina korjattu talonpoikaistaloksi. Talon ympärillä oli monia puu- ja
pensaslajeja kasvava iso puisto.
Mattilaisii kujasilla asuivat
- (7) Toivo 1903-77 / Israli Toivo ja Martta 1900-91 (Matteinen/ent. Janhunen)**Launiainen**.
Kasvattina Toivon veljen tytär Rauha Sirkka1925 (Hämäläinen) ja myöhemmin myös
sisarukset Sirkka ja Niilo Hiltunen.
Talossa asuivat Toivon sisar Ida 1897-1977 ja veli Yrjö 1909-58.
- (8) Mooses 1881-1958 / Mattilaisii Muose ja Maijastiina 1886-1956 (Vesterinen) **Launiainen**
Lapset: Eino 1909-90, Kaarle 1910-41, Viljo 1913-85, Linda (Kauranen) 1915, Reino 1921-81,
Aarne 1923 ja Arvo 1928. Sekä Einon puoliso Elina 1909-1986 o.s. Harju ja heidän
lapsista Irma 1932 (Linkka), Pauli 1933 ja Leena 1939 (Lehtinen).
- Kujasten päässä Nuuviniityn-tilalla asuivat
- (9) Juhana 1879-1963 / Mattilaisii Juhana ja Maria 1888-1964 (Kakki) **Launiainen**.
Lapset: Uno 1911-79, Ella 1912-92 (Vesterinen) 1912, Elvi (Winqvist) 1913-98 ja Oiva
1918-65. Sekä Unon puoliso Laina 1919 Kauranen ja heidän lapsistaan Timo 1940 ja
Ritva (Troberg) 1942.
- (10) Taavetti 1871 / Hermaallaisii Taavetti ja
Maria 1868 (Näkki) **Harju**.
Lapset: Armida, Lyyli 1899 ja Toini.
- (11) Ville1886 / Hermaallaisii Ville ja
Tyyne 1983 (Koukku) **Harju**.
Lapset: Helvi 1908-54, Irja1910, Oiva1913, Ilma 1916 ja Kerttu 1917 . Oiva ja hänen
vaimonsa Aili asuivat samassa taloudessa.
Umpipihamallisessa talossa asuivat
- (12) Kustaa 1861-1942 /Simolaisii Kusta ja
Annastiina 1870-1945 (Määttänen) **Vesterinen**.
Lapset: Miina 1892, Emilia1903 ja Toivo 1908.

- (13) Simson 1895-1960 /Hermaallaisii Simpso ja
Hilda 1897-1957 (Vesterinen) **Harju**
Lapset: Mauri 1923-77 ja Aaro 1925.

Simson Harjun pihalla kasvoi mahtava tammi.

- (14) Kustaa 1881-1937 /Hermaallaisii Kusta ja Helmi 1880 (Koukku) **Harju**.
Lapset: Elma 1903 (Kuusisto), Toivo 1905, Arvo 1906-54, Tekla 1908-81 (Vesterinen),
Fabian, Taimi 1911 (Määttänen), Esteri ja Erkki 1921.
Talossa asui Elman poika Alpo 1929 Kuusisto ja täti Helena Harju.
- (15) Salomon 1862-1943 / Simolaisii Salamoni ja Maija-Stiina 1870 (Määttänen) **Vesterinen**.
Lapset: Katri 1890-1970 (Havia) ja Alina s. 1897-1975. (Talossa umpipiha)
- (16) Kustaa 1867-1945 /Seppäläisii Kusta ja Helena 1872-1954 (Rouvari) **Vesterinen**.
Lapset: Joonas 1893-1980 ja Hilja 1894-1966 (Vesterinen). (umpipiha)
Heidän lapsensa Eero 1915-40, Veijo 1919-86 ja Pentti 1921.
Iida 1895-1960 (Nikkanen), Eedla 1896, (Forselius), Herman 1899-1918, Alma 1901-
1960, Aino 1903-89 (Reiman, Sihvo), Anna 1905-82 (Aaltonen), Risto 1907-69, Aili
1908-90, Viljo 1911-44, Toivo 1912, Martta 1914 (Tanner)
Tämän jälkeen lähtivät vasemmalle Tuomaallaisii kujaset.
- (17) Ville 1895-1962 / Tuomaallaisii Ville I pso Olga (Nikkanen) 1902-25 **Vesterinen**
Arvo 1923,
Il pso Lempi 1907-94 (Kosonen)
Lapset: Elli 1929 (Kirjavainen) ja Eira 1938 (Kilpinen).
- 18) Kalle 1901-64 /Tuomaallaisii Kalle ja Miina 1897-1975 (Vesterinen) **Vesterinen**.
Lapset: Venla 1925 (Pyrrö) Lilja 1927 ja Ilmari 1930.
- (19) Heikki 1877-1935 ja Helena 1882-1944 (Hyytiä) /Henteri Helena **Launiainen**
Helena kuoli ilmapommituksessa 9.6.1944 Kuuterselässä.
Lapset: Johanna 1909, Mirjam 1911, Siviä 1913 ja Tyyne 1915-80 (Rinne).
- (20) Kustaa 1883-1952 / Mati Kusta ja Maria 1886-1966 **Harju**.
Lapset: Väinö 1906-71, Olga 1907-96 (Kiuru), Aino 1909-86, Alma 1910-98 (Grön/
Kumpumaa), Elvi 1912-86 (Lempinen), Eero 1916-86, Anna 1918 (Vakkilainen), Toini
1920-27, Hilja 1922-95 (Kivilähde), Hanna 1925-95 (Säwe), Maija-Liisa 1933 Heinivaho)
Jatkettaessa kujasia kylästä pois päin ja mäkeä alas ohi isojen hiekkakuoppien oli oikealla
- (21) Juhana 1887 ja Elviira 1885-50 (Vesterinen) **Kirjavainen**. Lapsi Viljo, s. 1918-97.
- (22) Loviisa 1873 (Lepistö) **Harju** /Mati Juhana Lovissa. Lapset: Emil 1897 Lauri 1906, Eeti 1906.
Talossa asui myös Emil Harjun puoliso Aina.
- (23) Eino 1910-69 / Mati Salamoni Eino ja Tyyne (Hippeläinen) **Harju**. Lapsi Martti 1938.
Tätä tietä kuljettaessa päästiin kyläläisten Kotselän jokiniityille sekä Onkamojärvelle,
- (24) Esaias 1877 (ent. Rokka) ja Miina 1882 (Vesterinen) **Elomaa**.
Eino 1909-72, Toimi 1920 ja Hilja 1924.
- (25) Kustaa 1885-1960 / Perahhoi Kusta ja Maria 1884-1972 (Kurppa) **Harju**.
Lapset: Aina (Harju) 1907-73, Herman 1910-95, Laina 1915-94, Eero 1917-40, Salme
(Louhivuori) 1920, Ella (Laakso) 1922-97 ja Maire (Laakso) 1926-97.
- (26) Aarne 1903-81 / Tuomaallaisii Aarne, **Vesterinen**,
- (27) Salomon 1868 /Toimmilaisii Salamon ja Maria 1869-48 (Vesterinen) **Launiainen**
- (28) Tahvo 1885-1947 /Mati Tahvo ja Annastiina 1888-1968 (Kokki) **Harju**.
Lapset: Tauno 1919, Eero 1922, Arvo 1924, Väinö 1927..
Nyt tultiin teiden risteykseen, jota kutsuttiin Kolmikannaksi. Siinä kylän pojat istuskelivat
usein iltaansa viettämässä ja ukotkin tulivat sunnuntaisin "uhoelemaa". Tästä lähti
kylätie oikealle ja haaraantui kahtia.

- (29) Kalle 1905-86 / Mikkolaisii Kalle ja Tilda 1904-30 (Iivonen) **Launiainen**
 Sirkka 1928 (Kukkonen).
 II pso Lahja 1908-43 (Turtiainen).
 Lapset: Veikko 1932, Sisko 1935 ja Aili (Hermansson) 1937.
 Seuraavana Töröläisii Katri talo
- (30) Juhana 1881-1916 ja Katri 1886 –1954 (Kokki) **Launiainen**.
 Lapset: Kauko 1907-84, Kirsti 1909-97 (Nurmi) Eero 1911-86, Hilikka 1914-95 (Hyytiä).
- (31) Kustaa 1874-1959 /Markkolaisii Kusta ja Katri 1881-1937 (Harju) **Osolanus**.
 Lapset: Amanda 1901-75, Elsa 1906-95, Herman 1907, Aina 1909, Toivo 1911, Laina (Saari) 1912, Matilda (Valtonen) 1915, Onni 1916-79, Viljo 1918-40 (Kaatui Karisalmella), Väinö 1919-73, Martta 1921 (Vainio) Yrjö 1922, Tyyne (Velin) 1923.
 Vasemmalle haarautuneen tien varressa oli heti vasemmalla Simolaisii sepä talo
- (32) Jooseppi 1866 ja Anni 1868 (Määttänen) **Vesterinen**. Tytär Eeva Stiina 1902 (Lensu).
 Joosepin pieni paja oli myös siinä aivan lähellä teiden risteyksessä.
- (33) Antti 1894 ja Eeva Stiina 1902 (Vesterinen) **Lensu**. Antti Lensu oli tullut Kivennavalta.
 Lapset: Hilikka 1924-2011 (Karenius), Antti Kalevi 1930 ja Pekka 1934.
- (34) Eino 1910-75 /Anttilaisii Eino ja Tekla 1908-81 (Harju) **Vesterinen**.
 Lapset: Kalervo 1932-85, Iris (Pitkänen) 1934 ja Matti 1940-93.
 Talossa asuivat myös Einon äiti Anni 1879 (Kirjavainen) ja täti Ulla Vesterinen.
- (35) Iisakki 1882-1966 I pso Helena 1887-1913 (Vesterinen) **Kauranen** .
 Lapset: Armas. 1911-41,
 II pso Matilda 1887 (Vesterinen) >Oiva 1918-89, Laina (Launiainen) 1919 ja
 Helvi (Pohjalainen) 1923-64 Talossa asuivat myös Armas 1911-41 ja Linda 1915-2008
 (Launiainen) **Kauranen**
 lapset Raimo 1938, Taisto 1939 ja Martti 1941,
- (36) Salomon 1874-1948 ja Helena 1877-1952
 (Havia) **Määttänen**.
 Lapset: Hilja 1900-34 (Koukku), Elvi 1904 (Koukku) ja Onni 1906-60.
 Myös Onnin vaimo Aino 1906-38 (Miettinen) ja heidän poikansa Antero
 1938.
- (37) sisarusten Kustaa 1890-1960 ja Miina 1894-1970 **Pullinen**.
 Nyt tultiin takaisin maantielle, paikkaan, jota kutsuttiin Ristkujasiiks.
- (38) Anni 1860-1940 (Määttänen) **Kokki** (Juhana Kokin leski)
- (39) Tahvo /Puuska-Tahvo ja Karuliina **Harju**. Lapset: Toini, Väinö ja Laura.
- (40) Väinö 1906 / Mati Kusta Väinö ja Elma 1908-37 (Vesterinen) **Harju**. Lapsi Lea 1932-70.
- (41) Matti 1893 ja Olga 1907 (Harju) **Kiuru**.
 Lapset: Onni 1918, Oiva 1923, Martti 1932 ja Keijo 1933.
- (42) Risto 1890-1937 (ent. Kakki) I pso Aino 1899-1931 (Vesterinen) **Rinne**.
 Arvi 1921
 II pso Tyyne 1915-1980 (Launiainen)
 Pertti 1937.
 Talossa oli myös kyläkauppa, jossa Risto Rinne oli harjoittanut kauppaliikettä
 vuosikymmenien ajat. Hänen kuoltuaan kauppa piti Adam Vesterinen.
- (43) Samuli 1895-1972 ja Aina 1899-1961 Vesterinen **Kirjavainen**. Lapset: Arvo 1921-42,
 Alpo 1928, Anja (Lehti) 1929 ja Aila (Puurtinen) 1932.
 Tämä oli kylän keskeisin paikka
 Tie laskeutui ensin hyvin jyrkkänä Kaivolammin notkoon. Tien oikealla puolella oli ollut
 vanha venäläinen Biskarovan huvila, joka oli nyt kutakuinkin purettu. Kun Kaivolampi
 oli ohitettu, nousi sivutie jyrkkänä Myllymäelle. Myllymäkeä kutsuttiin myös
 Kokkomäeksi. Sinne rakennettiin juhannuksena kokot, korkea "salkokokko" ja viereen

matalampi "ämmäkokko". Tänne kylän väki kokoontui juhannusaattona kokkoja polttamaan. Myllymäki oli muutenkin kokoontumispaikka, ainakin nuorisolle. Sinne oli isojen mäntyjen varaan rakennettu kyläkeinu, ja se olikin kesäisin ahkerassa käytössä. Talvisin Myllymäen rinteet olivat mitä parhaimpia mäenlaskupaikkoja.

- (44) Salomon 1859-1945 /Jerema Salamon ja Eeva 1855-1937 (Nikkanen) **Vesterinen**.
Lapset: Taavetti 1884, Joonas 1889, Katri (Ellisaari) 1892-1971 ja Hilma (Vesterinen) 1895-1971. Talossa asui myös Hilman puoliso Adolf 1906-63 Vesterinen.
- (45) Tyyne 1898-1948 (Kokki) pso Joonas 1889-32 **Kirjavainen**, taloon kuului pieni paja.
Lapset: Anna-Liisa 1921 (Martinkauppi), Eila 1923 (Heinonen), Kaiho 1925-96, Lempi Maire 1927 ja Pauli 1929-62.
Oikealle jäi talkoilla tehty pallokenttä ja vasemmalle kolmiomittaustorni, joka oli kylän korkeimmalla kohdalla eli 99,2 metriä meren pinnasta.
- (46) Edvard 1898-40 **Forselius**. Lapset: Arnold ja Inga.
- (47) August 1897-1978 / Hermani Aukusti ja Lydia 1901-67 (Pennanen) **Harju**.
Lapset: Erkki 1922-60, Kaarina 1923, Mauno 1925-43, Liisa 1929 ja Kauko 1938-85.
- (48) Kustaa 1880-1952 / Tommilaisii Kusta, I pso Helena 1887-1912 (Hytti) **Launiainen**
Aino (Mäki) s. 1907, Helvi (Valman) 1912, II pso Anna 1884-1974 (Henttinen)
Reino 1924, Signe (Rantanen) 1925 ja Anna-Liisa (Amnell) 1929.
Myllymäen kohdalta Ollimäelle päin, siitä vasemmalle nousi tieltä pitkä suora Lanamäki ja sen päällä oli
- (49) **kansakoulu**. Koululla asui pitkäaikainen opettaja Ida **Anttalainen**. Toisena opettajana oli Aili Koukku. Kuuterselän kansakoulu oli aloittanut toimintansa vuonna 1899 vanhassa huvilassa, kunnes uusi koulurakennus valmistui 1924. Aikaisempina vuosina olivat opettajina olleet Sanny Vilskman, Aate Koukku, Alma Salonen, Hanna Ruokolainen (myöh. Hytti), Selma Kankkunen, Frans Oksanen, Toivo Rapeli, Kauko ja Toivo Haverinen, Aarne Tilli, Väinö Pietarinen, Taimi Tuomenoja ja Maija Rontu.
- (50) **Kansalaisseuran talo**. Se oli kansakoulun ohella monien harrastusten keskus ja siellä pidettiin juhlia ja iltamia. Seuratalon vieressä sijaitti urheilukenttä, jossa kylän nuorisolla illat ja pyhäpäivät kuuluivat rattaosasti urheilun merkeissä. Kentällä pidettiin myös lukuisia urheilukilpailuja.
Vastapäätä seurataloa, tien oikealla puolella asui
- (51) sisarukset Tyyne 1899 ja Yrjö 1905-91 **Vesterinen**, Jeremalan talo
- (52) Herman 1894-1974 / Jerema Herman ja Alma 1901-43 (Paju) **Vesterinen**.
Lapset: Vieno 1925 (Reiman), Oiva 1926-60 ja Keijo 1935.
- (53) Kustaa **Harju**, /Riika Kusta Lapset: Viljo 1911, Toivo 1913, Reino 1916 ,
Tauno 1919, Oiva 1922 ja Toini 1925.
Talossa asui Viljon vaimo Alina ja heidän lapset Onni 1938 ja Pertti 1940, Alpo –44.
- (54) Oiva 1896 ja Aili 1911-95 (Ryysyläinen) **Koukku**.
- (55) Yrjö 1897-1966 ja Elvi 1904 (Määttänen) **Koukku**,.
Lapset: Ilmari 1924-2009 ja Silja 1938.
Ollimäen tiestä erkanivat tämän jälkeen oikealle Punakujaset, ja niiden varrella olivat
- (56) Joonas 1889-54 / Jerema Salomon ja Juones ja Aino 1890 (Torkkeli) **Vesterinen**.
Lapset: Niilo 1914 Rauha 1914, Hilja 1920, Aili Anneli 1935.
- (57) Joonas 1879-1940 ja Tilda 1881-1925 (Vesterinen) **Kokki**.
Lapset: Martta 1904 (Vesterinen), Johanna 1910 (Grönlund), Aleksandra 1916 (Marttinen, Kareinen) ja Hilja 1920.
- (58) Johannes 1894-1953 /Nuutilaisii Johannes ja Tilda 1896-1990 (Vesterinen) **Harju**,
Lapset: Eero Olavi 1920, Pentti 1922-44, Leo Kalevi 1925, Aulis 1926, Aira 1929

- ja Taimi Sisko 1935 (Laukkanen)
- (59) Kalle ja Aino Harjun talo, jossa asui Ananias **Ahola**.
Lapset: Einari, Elli, Aune, Lahja ja Arvo.
- (60) Kalle 1891-1946 /Voima-Kalle ja Aino 1899-1987 (Suutari) **Harju**
Lapset: Arvo 1922, Helli 1925 (Puska, Hoikkala) ja Martti 1927.
- (61) Tilda **Kokki**. Lapset: Taimi, Vilho 1924, Aarne 1926 ja Eero 1929.
- (62) Mooses 1883 /Nuutilaisii Moose ja Tilda **Harju**. Lapset: Irja ja Eero 1915-39.
- (63) August 1898-1980 ja Aino 1893 (Vesterinen) **Nikkanen**.
Lapset: Maila 1918-52 (Kärkkäinen), Anja 1920 (Laitinen), Valma 1925 (Suominen), Aune 1928 (Hyyppä) ja Veikko 1930.
- (64) Eemil 1901 ja Saima 1904 **Kauranen**. Muolaasta muuttaneet
Lapset: Aune (Osolanus) 1925, Urho 1928, Pauli 1931, Aino 1933, Helvi ja Veikko.
- (65) Johannes 1901-69 / Hermani Johannes ja Aina 1907-73 **Harju**. Poika Jaakko 1936.
- (66) Ville 1896 ja Eedla 1896 (Vesterinen) **Forselius**.
Lapset: Hilikka 1924 (Kotiranta), Maire 1926, (Sompi) Meeri 1926 (Laakso), Kyösti 1929. Talossa asui myös Villen sisar Katri 1879-44 Forselius.
- (67) Antti ja Alma **Miettisen**. Lapset: Viljo, Pentti, Kirsti ja Heikki.
- (68) oli autiona –
- (69) Anni 1886 (Kuparinen) **Kokki** (Tahvo Kokin leski)
- (70) Taavetti 1884 **Vesterinen** / Jerema Salamoni Taavetti. Poika Eino 1912.
- (71) Sakari 1885-48 /Ollilaisii Sakari ja Miina 1884 **Harju**,
heillä ottotyttö Aili Harju 1913 (Kemppe).
Maasto oli tältä kohtaa mäkestä ja jyrkkärinteistä sekä vietti kauaksi kylän takana olevalle Kajavalammen suolle.
- (72) Vihtori ja Emilia 1888 **Mäkinen**.
Lapset: Aatto, Mauno 1917, Eila 1919, Erkki, Tuovi, Urho Eelis ja Matti 1930.
- (73) Mikko 1892 ja Ada 1895 **Harju**. Hermani Mikko
Lapset: Tuure 1920, Annikki 1923, Martti 1926, Esko 1930 ja Raili 1932.
- (74) Sulo 1903-63 / Liha-Jussi Sulo ja Hellin 1913 (Mätinki) **Määttänen**.
Lapset: Jorma 1931 ja Maija 1933 (Sarjanen).
- (75) Kalle 1908 ja Aino 1902 (Määttänen) **Leino**. Lapset: Maire Marjatta 1931 ja Terttu.
Noin kilometrin päässä, Peräaholla asui
- (76) Aukusti **Korhonen** . Aukustilla ei ollut lapsia, mutta taloudenhoitaja Jenny **Anttosella** oli lapset Matti ja Kerttu.
- (77) Yrjö 1906-87 /Yllöläisii Yrjö ja Ella 1912-92 (Launiainen) **Vesterinen**,
Lapset: Hannes 1933-39, Kaija 1935-40, Leo 1937-95, Hannes 1940, Heikki 1940 ja Erkki 1943.
Myös Yrjön äiti Katri 1880-1956 (Leino) asui talossa.
Tämä, kuten monet muutkin vanhat talot kylässä oli umpipihan muotoon rakennettu.
- (78) Jooseppi 1892-1948 /Ristiani Joska, I pso Wera 1899-1922 (Pusshjev) **Harju**,
Lapset: Kerttu 1921-43, Vera 1922-99,
II pso Aino 1900-49 (Harju) > Ainin poika Uuno.
Sirkka (Vuorinen, Hyvönen), 1926, Reino 1928, Eeva (Hartonen) 1930, Pauli 1932, Maija Annikki 1934-35, Maija-Leena (Närhi) 1935, Saara (Koskinen) 1938.
- (79) Arvo 1906-54 /Hermaallaisii Arvo ja Helvi 1913 **Harju**, Tytär Ritva 1937.
- (80) Josefiina 1884 (Pokkinen) pso Joonas 1875 **Määttänen**.
Lapset: Tyyne 1909, Aina 1912, Elli 1918, Reino 1920 ja Lilja 1924.
- (81) Eljas ja Saima **Kinnusen** talo. Lapset: Erkki ja Leena.
- (82) Mooses 1892 /Mati Moose **Vesterinen**

- (83) Adam 1884-1940 /Ville Aatami ja Helena 1894-1979 (Mannonen) **Vesterinen**,
Lapset: Elvi. 1915-76, Oiva 1917, Helmi 1919-98 ja Lempi 1922-78.
- (84) Tuomas 1901**Vesterinen** Yllö Jussi Tommo
- (85) Johannes 1898-1971 /Ville Johannes ja Helena 1892-1968 (Vesterinen) **Vesterinen**,
Lapset: Siiri 1919-41 ja Mauri 1921-45.
- (86) Malakias ja Alma **Lemmetyn** talo. Lapset: Laura, Taimi, Arvo, Aarne ja Elna.
He olivat muuttaneet Muolaasta.
- (87) Autio talo, jonka omisti Mooses **Launiainen**.

Lähdettäessä Ristkujasten kohdalta Mustanmäen suuntaan oli ensimmäisenä oikealla

- (88) Mikko 1892-1949 ja Miina 1894-1978 (Harju) **Pullinen**.
Lapset: Unto 1922-41, Veijo 1924, Kyllikki 1926 ja Toivo 1929, Taisto 1940.
- (89) Kustaa 1878 / Susanna Kusta **Määttänen**.
- (90) Joonas /Perahoi Juones ja Hilja **Harju**,
- (91) Armas 1907 /Salamoni Armas **Vesterinen**,
- (92) Salomon 1883-1953 / Henteri Salamon ja Anna 1887 (Vinnari) **Vesterinen**.
Lapset: Lempi 1907 ja Kalle 1910
- (93) Hugo Vesterisen omistama talo, joka oli autio.
- (94) Joonas 1884 / Jussilaisii Juones I pso Helena 1888-1918 (Kantonen) **Vesterinen**.
Lapset: Toivo 1908, Väinö 1909, Helvi, 1910, Siiri 1912, (Vartiainen), Aili (Saariolahti) 1913,
Oiva 1914,
II pso Maijastiina 1888 (Määttänen) >Jenny s. 1926 (Lehtinen).
- (95) vanha venäläinen huvila, (Nikitini taatsa) jonka omistivat Kustaa Harjun perilliset.
- (96) Lauri 1908 ja Lilja 1908 (Vesterinen) **Väntti**, lapsi Martti 1941.
- (97) Joonas 1877 ja Katri 1885 (Susi)**Väntti**. Lapset: Juho ja Lauri 1908.
- (98) Herman 1891-1967 ja Aina 1906-95 (Vesterinen) **Koli**.
Lapset: Armas 1926-99, Veikko 1927-2001, Lempi 1930 (Voitto), Tauno 1933,
Helmi Anneli (Isotalo) 1935, Erkki 1942.
Heidän talonsa lähellä rannassa kasvoi ikivanha, mahtava honka.
Salmensillalta näkyi tien molemmin puolin silmiä hivelevä järvimaisema.
Pienenjärven puolella oli kylän yhteinen uimapaikka.
- (99) Aleks ja Eugenia 1888 **Reichel** / ”Reihelin” talo
- (100) Maksim ja Macha **Tytyin** talo, jossa asui myös Petrovan perhe.
Pienen Leppäsenojan, ja sen jälkeen erosi oikealle tie, jonka varrella asuivat
- (101) Juhana 1885 / Kaki Jussi ja Loviisa 1891-1976 (Havia) **Aittopuu**.
Lapset: Aaro 1913-43, Elis. 1914-41 ja Meeri (Seppänen) 1917-93.
- (102) Risto 1886-1962/ Mikkolaisii Risto ja I pso Helena 1890-1922 (Kurppa) **Launiainen**.
Lapset: Eino 1914, Oiva 1916-71,
II Loviisa 1892-1924 (Kurppa) >Laina (Virtanen) 1924.
III Aina 1900-1996 (Hyytiäinen, ent Iho)
Reino 1927, Unto 1928-80, Heljä 1930, Saini (Halenius) 1940 ja Eero 1943.
- (103) Hugo 1899-1977 / Marti Kusta Huuko ja Anna 1907-98 (Akkanen)**Vesterinen**.
Poika Osmo, s. 1943.
Talossa asui myös Eila **Vesterinen** 1919 (Peltokangas) ja
tytär Marjut Hannele 1944 (Siiskonen).
Vanhassa huvilakauden aikaisessa täyshoitolarakennuksessa asui
- (104) Olga **Soldykoff**. ”Soltikohvi-taatsa”.
- (105) vanha venäläinen huvila, jossa asui Juhana 1872 ja Katri 1879 (Lampainen) **Määttänen** /
Liha-Jussi Katri. Lapset: Hilma, Sulo 1903 ja Kauko 1913.
- (106) Simson 1881-1960 /YllöTaaveti Simson I Karoliina 1885-1911 (Pilkka) **Vesterinen**

- Lapset: Aina (Koli) 1906, Lilja (Väntti) 1908,
 II pso Iida 1893 (Berglund) Elsa 1916, Reino 1918, Olavi 1920-36, Helmi 1925,
- (107) Joel 1897-1986 / Mikkolaisii Jooel. ja Tilda 1903-1986 (Kurppa) **Launiainen**
 Lapset: Salme (Hovi) 1928, Sulo 1929-93, Sylvi 1934 ja Toivo 1940.
- (108) Ville **Vesterinen** ja Maria Konkari / Mari Ville.
 Tässä niemessä (Arianiniemi) oli ollut erittäin koristeellinen, vaaleanpunainen venäläinen huvila, mutta se oli muutamia vuosia aikaisemmin siirretty pois.
- (109) Miina **Lindholm**.
 Oikealle jäi kaunis venäläisen huvilakauden aikainen puisto, jossa kasvoi paljon erikoisia puita, pensaita ja kasveja. Tässä puistossa oli ollut komea Bogdanoffin huvila, mutta se oli jo joitakin vuosia aikaisemmin purettu ja viety pois.
- (110) kaupparakennus, jossa Tahvo **Vesterinen** piti kauppaa.
- (111) Herman 1865-1935 / Vorniekka Herman ja Maijastiina 1874 (Jukeroinen) **Vesterinen**,
 syntyisin Haapalasta. Lapset: Adolf 1906 ja Armas 1908,
- (112) Anni **Villanen**. Lapset: Hannes, Aino ja Kirsti.
- (113) Tahvo 1881-1960 / Ville Tahvo ja Elsa 1891 (Vesterinen) **Vesterinen**.
 Lapset: Linda 1914, Toimi 1917-43 (Kaatui Uhtualla),
 Eero 1919, Sylvi 1924 ja Runo 1927.
- (114) Joonas 1894 / Ville Juones ja Edit 1890 (Lahti) **Vesterinen**.
 Lapset: Sirkka Lilli Mirjam 1928, Toini Laura Anneli 1930 (Mattila) ja Paavo Antero 1931.
- (115) Kalle 1902-73/ Ville Kalle ja Martta 1904 (Kokki) **Vesterinen**.
 Lapset: Maire (Lietzén) 1928, Soila, 1929, Eeva (Toivonen) 1933 ja Martti 1935.
- (116) Herman 1889-1964 / Kaki Herman ja Alviina 1881-1964 (Harju) **Raiha**.
 Lapset: Väinö 1905-72, Uuno 1907-73, Laina 1910-73, Niilo 1913, Kirsti (Nikkanen) 1914-86 ja Eino 1917.
 Heidän talonsa jälkeen lähti tie oikealle kiertämään Suurtajärveä tältä puolelta. Se oli osittain huvilakauden aikainen "kontkatie". Sen varrella, järven rannassa, oli
- (117) vanha venäläinen huvila, "Tatti-ämmä taatsa"
- (118) Herman 1884-1949 / Lastuska Herman ja Maijastiina 1889 (Pilkka) **Vesterinen**.
 Lapset: Toimi 1910-47, Kauko 1912, Sylvi.1914, Vilho 1917, Taimi (Hulpio) 1921 ja Eero. 1922.
- (119) Tahvo 1886 / Liisa Tahvo ja Aina 1891 (Kirjavainen) **Harju**.
 Lapset: Helmi ja Lilja.
- (120) Taavetti 1879 / Ristiani Taavetti ja Katri **Harju**.
- (121) Armas 1896 ja Emmi 1900 (Jääskeläinen) **Hämäläinen**. Heillä poika Pentti.
- (122) Antti **Huumonen**. Talossa asui Antin poika Eemil 1908 ja hänen pso Kerttu 1913
 lapset Erkki 1935 ja Pekka 1936.
 Viimeisenä Mustaanmäkeen mennessä oli Korko-ojan toisella puolella
- (123) August ja Maria **Siekinen**.
- Lähellä Raivolaa, aivan kylärajan tuntumassa oli neljä taloa, jotka kuuluivat Kuuterselkään:
- (124) Maria 1870 **Haapasaari**.
- (125) Antti 1889-1957 ja Maria 1890 (Määttänen) **Hyttinen**.
 Lapset: Sylvi 1913 Arvo 1915, Leo 1927 ja Alpo 1929.
- (126) Eino 1910 **Haapasaari** talossa asui myös Einon äiti.
- (127) Antti **Sikiö**.
- Lähelle Kannaksen ammattikoulukotia oli muodostettu asutustiloja, joilla asuivat
- (128) Edvard 1908-90 ja Elina 1907-73 (Neuvonen) **Saksi**,

(129) Adam 1905 ja Toini 1910 (Rönö) **Määttänen**

(130) Jussi 1891 ja Iida 1894 **Ikonen** ja poika Erland 1924.

Raivolanjoen varrella sijainnut Uudensahan kylä oli hallinnollisesti sikäli erikoinen, että entiset valtion torpparit kuuluivat Sykiälään ja loput - Matilda 1886 (Kiesi) Kutilaisen, Pekka 1860 Kutilaisen ja Ville 1886 ja Ulla (Kurppa) Kokko, talot - Kuuterselkään.

Kertojat: Kalevi Launiainen, Mai-Lis Mustonen ja Veijo Vesterinen
lisäyksiä Timo Launiainen